

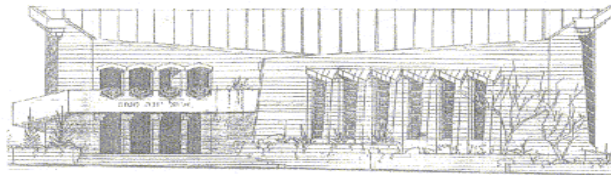
Ohel Yonah Menachem

Synagogue &
Community Center

Rabbi David Spektor

דוא"ל:

vaad@ohelyonah.com

אוהל יונה מנחם

בית כנסת
ומרכז קהילתי

הרב דוד ספקטור

אתר אינטרנט:

www.ohelyonah.com

דרשה מאת הרב דוד אברהם ספקטור בשבת פ' משפטים - שקלים תש"ע
לכבוד בת המצוה דניה עליזה גולדברג בנושא:

מחצית השקל

שבת שלום וברכת מזל טוב לבת-המצוה דניה עליזה ולאבא אנדרו ולאמא שני. וכן נברך לסבתא סינטיה. דניה כשהיית השבוע אצלנו גילה לך אבא, שבזכות לידתך נוספה לסבא דוד ז"ל עוד שמחת חיים של שנה וחצי. ברכת מזל טוב להורים של אמא, לסבא שמעי וסבתא מלכה פיין (Pine) ולסבתא רבא פאני פיין ולסבתא רבא מריאן (Marian) לופיאן ולכל המשפחה. אנו מקדמים בברכת ברוך הבא בשם ה' את הרב של אנדרו, הרב חיים ברוונדר שכהן כראש ישיבת המבחר והיום ראש WEBYESHIVA, שמוסר דרך האינטרנט שיעורי תורה ONLINE לכל ישראל. ובהזדמנות זו אני רוצה להודות לך אנדרו על שאתה מסדר ומכניס את השיעורים, הדרשות והתשובות שלי לאתר האינטרנט של הקהילה ול-GOOGLE. לפני כמה זמן חיפשתי איזה נושא הלכתי ב-GOOGLE ומצאתי עליו מאמר מעניין. בסוף המאמר פגשתי את שם המחבר, שלהפתעתי הוא אותו שם שמופיע אצלי בתעודות זהות.

דניה, למדת לקראת הבת מצוה עם אבא על המצוה להסתכן עבור השני, כמו שעשו אנשי שדרות. זה ההבדל בין להיות קטנה לבין להיות גדולה, בת 12. להיות בת-מצוה זה לחשוב בגדול על אחרות, על האחיות ועל החברות ועל כל ישראל, מפני שבאמת כולם אחים ואחיות שלך. לכן כשהיית אצלנו רשמתי על פתק את כל השמות של קרובי המשפחה בחו"ל, שאת רוצה מאד שיעלו ארצה ויהיו חלק מברכת 'מקבץ נדחי עמו ישראל'. הפתק הזה יהיה קבוע בסידור שלך. הדאגה והעזרה לכל אדם באשר הוא לומדים מפרשת השבוע, פ' משפטים (כג, ה): 'כי תראה חמור שניאך רבץ תחת משאו וחדלת מעזב לו עזב תעזב עמו. יש אדם שנופל תחת משאו. קשה לו בחיים. וחדלת מעזב לו? בתמיה. לא אלא עזב תעזב עמו. מפרש רש"י המלה עזב מלשון עזרה. תעזוב שטויות, תן כתף, תעזור לו! אבל עמו. ביחד עוזרים אחד לשני. דניה זו ברכת הדרך שלי אליך. יש בך כוחות נפש נפלאים, כשמך השני את עליזה, שמחה וחכמה. תשתמשי בהם כדי לעזור לשני ותאירי מאישיותך דרך תפילותיך, דרך קיום המצוות ומעשיך הטובים לכל אדם באשר הוא. עזב תעזב עמו! בשם הקהילה אמסור לך ספר טוב בסוף התפילה ונברך אותך מכל הלב, שהקב"ה ימלא את כל משאלות לבך לטובה ולברכה.

השבת, היא גם שבת שקלים. לנתינת מחצית השקל היתה מטרה כפולה. א. כהוראת שעה לקיים מפקד אוכלוסין ע"י ספירת חצאי השקלים. ב. לדורות: לממן בהם את קרבנות הציבור, כמו קרבן תמיד. ומובא במשנה במסכת שקלים (א, א-ג): "באחד באדר (יום שני הקרוב) היו משמיעים (לציבור) על השקלים (על החיוב לתת מחצית השקל) ... בחמישה עשר בו (באדר), שלחנות (לגביית מחצית השקל) היו יושבים במדינה ובעשרים וחמשה (באדר) ישבו (שלחנות לגביית מחצית השקל רק) במקדש". ומראש חודש ניסן מימון קרבנות הציבור בא מהשקלים החדשים. לכן נוהגים לקרוא פרשת שקלים בשבת ר"ח אדר (תרפה, א) או סמוך לו ולתת בחודש אדר לפני פורים זכר למחצית השקל, כפי שנפסק ברמ"א (או"ח ס' תרצד): "יש ליתן קודם פורים מחצית מן המטבע הקבוע באותו מקום ובאותו זמן, זכר למחצית השקל שהיו נותנים באדר; ומאחר ששלוש פעמים כתוב תרומה בפרשה, יש ליתן ג' ". זאת אומרת: שקל וחצי. והיום שאין לנו קרבנות ציבור מחלקים זכר למחצית השקל לעניים. במגילת אסתר (ט, ט) מסופר שבי"ג ניסן (ג, יב) המן נתן לאחשורוש תרומה נכבדה פטור ממס ע"פ סעיף 46. עֲשֵׂת אֱלֹפִים פָּרָה פֶּסֶף, כדי לשכנע אותו להשמיד ח"ו את עם ישראל. אבל מלך פרס האחשורוש, כמו נשיא פרס היום היה שונא ישראל בזכות עצמו והיה מוכן להשמיד את ישראל בחנם: וַיֹּאמֶר הַמֶּלֶךְ לְהִמָּן הַכֹּסֶף נָתַן לְךָ וְהָעָם לַעֲשׂוֹת בּוֹ כְּטוֹב בְּעֵינֶיךָ. רק דבר אחד המן ונשיא אירן לא לקחו בחשבון והוא מחצית השקל שכל ישראל תרמו לפני-כן, כמובא במסכת מגילה (יג, יד): "אמר ריש לקיש: גלוי וידוע לפני מי שאמר והיה העולם שעתיד המן לשקול שקלים על ישראל, לפיכך הקדים שקליהן לשקליו. והיינו דתנן: באחד באדר משמיעין על השקלים.... "ונשאלת השאלה: ומה מועיל להצלת עם ישראל מחצית השקל שישראל נותנים בחודש אדר לפני שהמן נותן את עשרת אלפי השקלים שלו כשחודש לאחשורוש בחודש ניסן? מסביר הרב קוק: "השקלים מורים על כח הכלל, שהשקלים עניינם לאחד את כל עדת ישראל בין בעניי העבודה להשם יתברך ובין בצרכי הכלל החומריים, שהרי תמידים (קרבן תמיד) באים מהשקלים, ומשיירי הלשכה (מהכסף שנשאר) היו מתקנים את חומות העיר (ירושלים) ומגדלותיה. ולזה הקדים ה' שקלי ישראל לשקליו (של המן), להכחיש טענת המן הרשע שרצה לכפור במציאות כלל ישראל בגלות (ולכן תיאר אותם כ"עם מפוזר ומפורד בין העמים"). והשקלים (שכל יהודי נותן מחצית השקל) הודיעו ההיפך (שהעם מאוחד וכולם נותנים סכום זהה - מחצית השקל בין עני בין עשיר). "זאת אומרת שבכח אחדות ישראל שבא לידי בטיח במחצית השקל ניתן לנצח את עמלק והאויים האיראני אז והיום. אנו תפילה שכמו בימי מרדכי ואסתר, גם בימינו יסולק במהרה הגרעין הפרסי ולכל היהודים תהיה אורה שמחה ושון ויקר.